

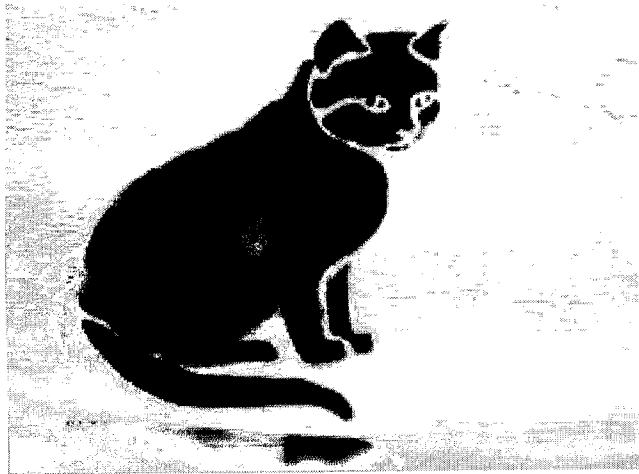
תריסים פתוחים

פרסום ראשון

של מים בקצה הצינור, שקופה לגמרי, והחושך של הצינור עוד מחלחל דרכה. אחר כך היא אוחזת קצת אומץ, מתגבחה, מתעגלת, לפעמים חוזרת רגע לאחור, מהססת, נתלית על שפת הפייה, השמש מהחלון זוהרת דרכה, יש טיפות שעולם שלם משתקף דרכן, ואז היא עוזבת, נושרת לכיוון, זה הזמן הכי טוב להושיט כפה פתוחה ולהכות בה, לראות אותה מתרסקת להמוני טיפות זעירות שכל אחת מהן משקפת גם היא את השמש לרגע קצר לפני שתיעלם.

יחיאל הסביר לי את זה פעם, כשדברנו על ההנאות הקטנות של החיים. אמא שלי למשל, נהנית לתקן אותי, או ככה לפחות אני חושבת. בטוח שהיא חושבת שמשוהו בי מקולקל, כי כל יום כשהיא מגיעה הנה בצהריים, כדי לדאוג לי, ככה היא אומרת, היא מוצאת משהו חדש שבגללו היא צריכה לדאוג. השערות של החתולים על השטיח, קופסאות מזון החתולים הריקות בכיור, הריפוד שנקרע בספה, העוכרה שאני לא יוצאת מספיק מהבית, טיפול השיניים שלא הלכתי אליו. מדהים כמה דברים יכולים להיות לא בסדר אצל בנאדם אחד.

אחר כך היא מטפלת בי, ככה היא קוראת לזה, כי היא חושבת שאני לא יודעת לדאוג לעצמי לבה ולמרות שהיא כמעט בת שמונים, היא מרוקנת לי את הכיור, ומכניסה כביסה למכונה, ולפעמים מטאטא את השטיח עם המטאטא חזן, להוריד את השערות של החתולים, כבר יכלו לעשות שטיח מכל השערות האלה, היה חוסך לי קצת עבודה, היא אומרת. אחר כך היא פורשת סדין נקי על הספה ושוכבת לנוח מול הטלוויזיה, אחרי הכל היא כבר לא צעירה, מי ידאג לי אחרי שהיא תלך היא לא יודעת, אפילו את העזרת הרומנייה שהיא שלחה לי גירשת, כי לא יכולתי לסבול שהיא מסתובבת לי פה בבית וכל הזמן מצקצקת בלשון וממלמלת לעצמה ברומנית.

חתולים לא מתעסקים בלדאוג. העולם שלהם פשוט לגמרי ומורכב באופן מוחלט. יחיאל, שיש לו הרבה ניסיון בחיים, ושלפני שהגיע

לגור אצלי היה בכלל סוג של חתול רחוב, וגם היום הוא מעדיף להיות בשמש בחצר, אומר שהוא לא מבין את המילה לדאוג. כשיש לך מה שאתה צריך, אתה פשוט יושב ונהנה, וכשהצל זז ומכסה אותך בחצר, אתה פשוט קם ועובר למקום עם שמש, ואם אין שמש, אז פשוט אין. רק אנשים עושים כזה עניין מאיך הדברים צריכים להיות, או יכולים להיות, או ראוי שיהיו.

דוקטור ארבל, אומרת אמא כשהיא מזיזה את סנובול ואת מקס מהספה, אמרה שיש מקום נחמד בפתח תקווה בדיוק בשביל אנשים כמוני, שם ידאגו לי אחרי שהיא תלך. ככה היא תוכל למות שקטה. אבל מה עם החתולים, אני שואלת, יתנו לי להביא את החתולים לשם? יהיה לך נחמד שם, היא אומרת, יהיה לך לפחות עם מי לדבר ויהיה מי שינקה בשבילך ויבשל לך.

אני דווקא מדברת הרבה עם יחיאל ולפעמים גם עם האחרים. רק עם אנשים אני אף פעם לא יודעת על מה לדבר. אני מתחילה לדבר על משהו שמעניין אותי, ואחרי שתי דקות המבט שלהם נעצר על איזו נקודה מעבר לכתף שלי, כאילו ראו שם איזה זכוב שמתכנן לעוף ואז הם

אמא שוכבת על הספה. עיניה, שפעם היו כחולות והיום צבען אפרפר עכור, עצומות, פיה פעור מעט, הקמטים על פניה, עכשיו כשהיא שותקת, נראים כאילו שקעו עמוק יותר לתוך העור הצהבהב, המוכתם בכחמי זקנה. אני לא בטוחה שהיא נושמת.

ידה השמוטה לצד הספה, מונחת על גבה הרך של מינדי, המגרגרת בטרטור עדין, כפי שהיא עושה תמיד כשמישהו נוגע בה. שאר החתולים מקיפים אותה, שרועים על מסעך הספה, על הכרית שלמראשותיה, על בטנה המרלדלת, על חזה המצומק. אם היתה יכולה ודאי היתה מסלקת אותם.

כל יום כשהיא נכנסת בצהריים, מיד היא פותחת את החלונות לגרש את הריח של החתולים. כשהחלון פתוח, כל מי שעובר ברחוב יכול להביט פנימה ולראות אותי, אבל אמא אומרת שממילא הדבר היחיד שאפשר לראות אצלי הוא חתולים, אז אני שותקת.

הרי אי-אפשר ללכת פה שני צעדים בלי לדרוך על חתול, היא מתלוננת. חתול אחד מילא, אפשר לסבול, אפילו שניים, הם מגרשים את הנחשים מהגינה. אבל מי יתחתן עם רווקה בת חמישים שיש לה עשרים חתולים?

בעצם, יש לי עשרים ושלושה

חתולים, אבל אמא לא מקפידה לדייק בפרטים. בשבילה העולם הוא תמונה שיש בה רק צורות גדולות וברורות, במיוחד במה שקשור אלי: "את תמיד" ו"את אף פעם" הם שני צירופי מילים שהיא מאוד אוהבת, בדרך כלל עם המילה "למה" לפניהם:

"למה את אף פעם לא צובעת שיער? תחילי לדאוג לעצמך."

"למה את תמיד לובשת בגדים כאלה מכוערים? אין לך משהו יפה ללבוש? מה עשית עם הכסף שנתתי לך בפסח כדי שתקני לך שמלה?" רק צורות גדולות.

אני מעדיפה את נקודת המבט של החתולים.

בשבילם, העולם מורכב מהמוני פרטים קטנים. השטיח הוא אוסף של סיבים בודדים, שמאחורי כל אחד מהם עלולה לצעוד נמלה. ברווחים שבין חוטי השתי והעורב באריג הספה, נתפסות הציפורניים כשמתמתחים עליה. המים מטפטפים מהברז טיפה אחר טיפה, ואף טיפה אינה דומה בדיוק לרעותה. אם היית אומרת לחתול "דומה כמו שתי טיפות מים" הוא לא היה מבין על מה את מדברת. כשהטיפה עוזבת את הברז היא מתחילה בוהירות, מציצה החוצה מהפייה, עדיין רק גבעה קטנה

דניאל עוז

יומן מסע

שוטטנו בעיר זרה ותרנו אחר אתריה המפורסמים ברהבם. אשת עסקים מארץ שכנה סירבה להראות לנו את מפתה מפאת היות מקומותיה האהובים מתוירים לזרא אפילו בלעדיו. פנינו לשאול הוראות מיליד מנומש, אולם לא ידענו לנקוב בשם אתר מבוקשנו מאחר שהיו האתרים מרובים מדי ושמותיהם קשים מדי להגיה. היליד חיזוה לנו במחוות ידיו את הדרך אל קשת קדמונית, אשר בשעתה עבר בעדה כל צבאו של כובש דגול. לאחר מכן התייר עניבתו ונידבה לנו בטענה שעלינו להיראות מכובדים יותר. לא היה בנו אחר שידע לעגוד עניבה, ולכן כרכה אותה צרויה לצווארה כצעף. כשמצאנו את הקשת הקדומה, נכנסה בשמיל ובצרויה רוח קונרס. הוא הרימה על כתפיו והיא שלפה את אבן הראשה ממקומה. הקשת התמוטטה וקברה את צרויה תחתיה. ניחר אפם של אנשי העיר ומיאנו בתחילה לחלץ את חברתנו, אולם בהיותי גוזמאי כשרוני עלה בידי לשכנעם כי חורבן הקשת ביטא את מחאתנו כנגד מלחמות וכיבושים. לצרויה שלום, אבל העניבה אבדה באבנים.

חמש דקות

באותו הרגע תפסה את כולנו ההבנה מה עתיד להתרחש בעוד חמש דקות. כעבור חמש דקות, והנה אנחנו שקועים בוכרונות העבר. פעם, אי אז, מלאו חיינו ציפייה ותכנון לבאות. בקרוב כל זה יעלם אל תהום הנשיה, או לפחות כך זה נדמה כעת.

סייג לחוכמה שתיקה

אף אחד לא יודע מיהי האשה החכמה בתבל, משום שאין היא מפרסמת ספרים או מרצה באקדמיה. ניתן לשער כי נהיך לה חוסר התחלת שבקידום האנושות. פעם שלחתי את שאלותי הפילוסופיות לאיש חכם באימייל, אך הרחיק הוא ראות מכדי להשיב לי. ואולי אין תועלת לגאון שכמותו בכתובת אימייל, ואולי אף לא טרח ללמוד קורא וכתוב. במכתב נוסף, תהיתי בפניו האם חסך ממני את רזי בינתו לטובתי, כדי שלא תתערער שמחת חיי. בפעם הזו ענה: לאו, אלא כדי שלא תתערער זו שלי.

מגדל או שער

באמצע הבניין שכח האדריכל מה הוטל עליו לבנות, ושוב לא היה בטוח אם מגדל או שער. לכן בראש המגדל שער, וניתן לטפס בכל המדרגות, ולעבור בשער, וליפול.

הקוראת

עיני הקוראת שטו על השורות וראשה נשען על כף ידה בלי משימ. מבטה היה מרוכז ואות קליל של כיווץ ניכר על מצחה. לעתים היו אצבעותיה מסיטות את שולי בלוריתה, עוברות על אפה או על שפתיה או נוגעות נגיעה אגבית אחרת בפניה. באחד מן הרגעים השתנתה הבעתה מעט, ועיניה קפצו מעט מעלה בכוונה לחזור לתחילתה של פסקה.

ספר שיריו של דניאל עוז שיידי אהבה ראה אור בהוצאת אבן חושן (2013)

נזכרים שהם צריכים ללכת לאנשהו או לעשות משהו. היחידה שמדברת איתי היא אמא שלי, אבל גם היא מדברת אלי או עלי, לא איתי.

עם חתולים תמיד יש על מה לדבר - למשל על הדרך שבה קרני השמש פוגעות בבטון האפור המחוספס שעל ראש קיר האבן הנמוך, שמפריד בין הגינה לרחוב, ואיך כל גרגר חול זכוכיתי הופך אז לנקודה אור קטנה וכמה נעים להעביר עליו כף שטוחה ולספוג את החום שהוא מחזיר לעולם. או להביט ביחד דרך עיניים מצומצמות על עלה שנושר לאט ולחשוב אם כדאי להתאמץ ולקום כדי לרדוף אחריו, או פשוט לשבת מול המחשב בלילה וליהנות מהחשמל הסטטי שמושך את השערות על הזרוע לכיוון המסך.

צריך להיפטר מכל החיות האלו אמא אומרת כשהיא פורשת את הסדין הנקי על הספה, אף מקום לא יקבל אותך איתך, כל כך הרבה לכלוך ושערות. אולי אני אומץ את צער בעלי חיים שיבואו לקחת אותם, אי-אפשר להמשיך ככה, בסוף תקבלי מחלות וגם אסתר פה מהכניסה ממול לא מפסיקה להתלונן, אני לא יכולה להיכנס אלייך בלי שהיא תתפוס אותי בחוץ ותגיד לי משהו. אולי העירייה תוכל לעשות איתם משהו, היא תודה כשהיא מרימה זרוע מדולדלת לכסות את עיניה מאור הצהריים הגולש מהחלון. אחר כך היא סוף-סוף שותקת, רק הטלוויזיה ממשיכה למלמל.

כשנחירות קטנות מתחילות להגיע מהספה, החתולים מתקרבים אליה לאט, מתיישבים על הכריות סביבה. הם יודעים שהיא לא אהבת אותם, ותמיד כשהיא נכנסת הם באים להתחכך בה ולהתיישב על ברכיה, אפילו שהיא מגרשת אותם שוב ושוב. חתולים מרגישים מיד מי אהב אותם ומי לא, ותמיד ניגשים לאדם שהכי פחות אהב אותם. יש אנשים שחושבים שזו דרכם להתנמק בשונאי החתולים, אבל רק אנשים שהם ערמומיים ומסוככים יכולים לחשוב ככה. חתולים פשוט מנסים לגרום לאדם לאהוב אותם, להתייחס אליהם, הם לא מבינים למה שמישהו לא ירצה בהם. אני כבר ויתרתי, חתול לעולם לא יותה. בני אדם הם סך כל הפגיעות שפגעו בהם במשך חיים שלמים, אבל עבור חתול יש רק עכשיו, ובעכשיו תמיד יש תקווה לשינוי.

אחר כך, כשאביבה, שהיא אחת החתולות הכי ותיקות אצלי, נשכבה לאמא על החזה, וארנסט, שהוא החתול הכי גדול והכי שמן בבית, נשכב לה על הפנים, וגם כשהיא התפתלה קצת הם לא זזו, לא מיד, אני ידעתי שגם זה היה מאהבה ומתקווה ולא אמרתי להם לא, ולא ביקשתי מהם לרדת ממנה, ולא עשיתי להם שוו! שוו! כמו שהיא היתה עושה, אם היתה יכולה, רק חיכיתי איתם שהיא תפסיק לזוז, וסגרתי את החלונות וישבתי בחושך החם שעושים תריסים סגורים בצהרים, וחיכיתי שיתחיל השינוי.

צפי קורץ - צלמת ועורכת וידיאו. למדה בחוג לקולנוע באוניברסיטת תל אביב.